

Сатаренко Віталій Володимирович,
*командир Полку патрульної служби поліції
особливого призначення «Київ» ГУНП в м. Києві*

АСПЕКТИ РОЗУМІННЯ СУСПІЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Сучасні суспільні процеси, що відбуваються у державах, виявляють потребу у дослідженні такого явища як «безпека», як одного з основних напрямів діяльності не тільки держави, а й самого суспільства.

Неодноразово питання безпеки, громадської безпеки, суспільної безпеки, ставало предметом наукових пошуків вітчизняних та зарубіжних вчених правознавців. Так, зокрема правову конкретизацію досліджували: Ірошніков Д., Кардашова І., Карманова І., Максименко Ю., Мугулов Ф., Пендюра М., Тер-Акопов А., та ін.

Разом з цим, проблема розуміння безпеки залишається малодослідженою, а отже актуальною для подальших теоретико-методологічних досліджень, оскільки дасть змогу їх чітко розмежувати. У практичному спрямуванні дослідження співвідношення даних понять важливо для нормопроєктування, встановлення принципів діяльності, розвитку концепцій та стратегій розвитку.

При здійсненні дослідження було використано наступні загальнонаукові та спеціально-наукові підходи та методи: домінуючими було обрано герменевтичний підхід, що орієнтований на розуміння та інтерпретацію наукових текстів, а також методи порівняння, абстрагування, аналізу, узагальнення тощо.

У сучасній науці існують різноманітні підходи до визначення терміну безпека, її зміст трансформується в залежності від обраного автором контексту в якому воно вживається, а також від визначеної автором методології, що дозволяє йому досягти дослідницького результату. Так, безпека може розумітися:

- як соціальне явище;
- як характеристика об'єкта, його здатність не допускати небезпечних станів;
- як стан об'єкта, в якому виключається можливість небезпечного події або запобігають несприятливі наслідки такої події;
- як властивість або критерій якості системи;
- як умови діяльності, в яких виключається несприятливий вплив на об'єкт;
- як система заходів, що забезпечують захист об'єкта від небезпечних впливів;
- як соціальна мета що виражається через сукупність внутрішніх зв'язків

системи і спрямована на її стійке і прогресивний розвиток.

До основних об'єктів безпеки відносяться:

- особистість – її права і свободи;
- суспільство – його матеріальні і духовні цінності, інтереси та потреби;
- держава – її суверенітет, конституційний лад, територіальна цілісність.

Поняття суспільної безпеки не часто зустрічається в нормативно правових актах, а також в наукових дослідженнях. Так, Возженіков А., розглядає суспільну безпеку як невід'ємну частину, одним з основних видів безпеки та національної безпеки. Види безпеки дослідник вирізняє з метою: «відображення сфер прояву зовнішніх і внутрішніх загроз національним інтересам» [1].

До сфери суспільної безпеки належать суспільні відносини, пов'язані з запобіганням або усуненням загроз для життя та здоров'я людей та їхнього майна. При цьому забезпечення суспільної безпеки здійснюються органами держави, органами місцевого самоврядування, громадськими організаціями та рухами [1]. Існує і більш звужене правове розуміння суспільної безпеки – сукупність нормальних суспільних відносин, встановлених нормативно-правовими актами, звичаями і традиціями, що забезпечують достатній рівень особистої безпеки членів суспільства і самого суспільства в цілому. Стан і рівень суспільної безпеки характеризується питомою рівнем злочинів і правопорушень, що впливають на стан безпеки суспільства в цілому і окремих громадян зокрема.

Тер-Акопова А.А. у свої працях пропонує вирізняти: безпеку особистості, безпеку суспільства (громадську безпеку), безпеку держави та об'єднати їх загальним терміном – суспільна безпека. Цей підхід може допомогти включити умови, що забезпечують збереження і розвиток основ соціальної організації: державно-політичної, економічної, екологічної та ін.

Слід зазначити, що в деяких конституціях країн-учасниць СНД при відсутності категорії «суспільна безпека» зустрічаються поняття «безпека громадян» (Туркменістан, Таджикистан) і «безпека населення» (Узбекистан). Причому у всіх випадках дані категорії вживаються стосовно до можливості введення надзвичайного стану, за умови порушення їх нормального режиму функціонування.

Отже, можна зробити висновок, що у наукових дослідженнях суспільна безпека є одним з видів безпеки за критерієм вирізнення її об'єкта. Законодавство України термін «суспільна безпека» або «безпека суспільства» не застосовують. При цьому п. 7 ст. 138 Конституції України оперує терміном «громадська безпека», що не є тотожним до суспільної.

Список використаних джерел

1. Возжеников А. В. Национальная безопасность: теория, политика, стратегия. Москва : НПО «МОДУЛЬ». 2000. 234 с.
2. Корнієвський О. Концепт суспільної безпеки: сучасний науково-експертний дискурс. *Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку*. 2009. Вип. 21. С. 103–107.

